

Gut Sábész

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:16 • ד' אייר תשפ"א • 2021. 4. 16. • פרשת תזריע-מצורע • Szombat kimenetele: 20:25

Ijár, a gyógyulás hónapja

Ezen a héten köszöntöttük egy kétnapos ros chodessel jár hónapot, amely a tórai számítás szerint a második, az évek számítása szerint pedig a nyolcadik hónap.

Nem sokkal az Egyiptomból való kivonulás után a zsidók keserű vizet találtak. Mózes az Örökkévaló utasítására egy fát dobott a vízbe, és az édesvízzé változott. Ekkor ezt mondta Isten:

„És mondta: Ha hallgatni fogsz az Örökkévaló, a te Istened szavára és azt, ami helyes az ő szemeiben teszed, figyelsz parancsolataira, megőrzöd mind a törvényeit: mindama betegséget, melyet Egyiptomra bocsátottam, nem fogom rád bocsátani, mert én vagyok az Örökkévaló, a te gyógyítód.” (2Mózes 15:26.)

Az utolsó szavak – *áni Hásem roféchá* – kezdőbetűi az *ijár* (אייר) akronimát adják ki, utalva arra, hogy ez a hónap igencsak alkalmas a gyógyulásra. Bár maga a hónap nem tartal-

maz tórai ünnepnapokat, mégis egyedülálló: minden napján számoljuk az omert, és emelkedünk egyre magasabb lelki szintekre, ahogy közeledünk a szíván hónapban ránk váró Sávuothoz, a tóraadás ünnepéhez.

Ijár hó 14. Peszách Sényi, a második Peszách, a második esély napja. Akik önhibájukon kívül nem tudták bemutatni a Peszách-áldozatot, azok ezen a napon mutathatták be azt. Ekkor már nem kell megszabadulnunk a tulajdonunkban levő kovászostól, de szokás maceszt enni. Ez a nap arra emlékeztet, hogy soha nem késő, mindig érdemes belefogni abba, amit elszalasztottunk.

Négy nappal később, *ijár* 18-án emlékezünk meg rabbi Simon bár Jocháj halálának évfordulójáról. Ez a nap a lág báomer, az omerszámlálás 33. napja, amikor megszűnt a rabbi Akiva tanítványai közt pusztító járvány.

Nagy tábertüzekkel, közös ünnepléssel és mulatozással ülünk meg általában ezt a napot. A közös mulatozással a zsidó egységet hangsúlyozzuk, hiszen a járvány éppen az ellenségeskedés miatt tört ki a tanítványok között. Fontos, hogy az elmúltát e hagyomány betartásával köszöntsük.

Ahogy a megelőző, niszán hónap az egyiptomi kivonulásra emlékezik és a születést, valamint a megújulást szimbolizálja, úgy képviseli *ijár* hónap a normalitásba, a hétköznapi valóság visszatérést. Mintha a hosszú szünet után ismét visszatérnének a munkába, a mindennapokba, úgy vált niszán hónap emelkedettsége után a naptár újra a munkával teli *ijár* hónapba.

Adj a Örökkévaló, hogy ez a hónap valóban a gyógyulás és a munkába való visszatérés hónapja legyen az egész világ számára.

Napról napra

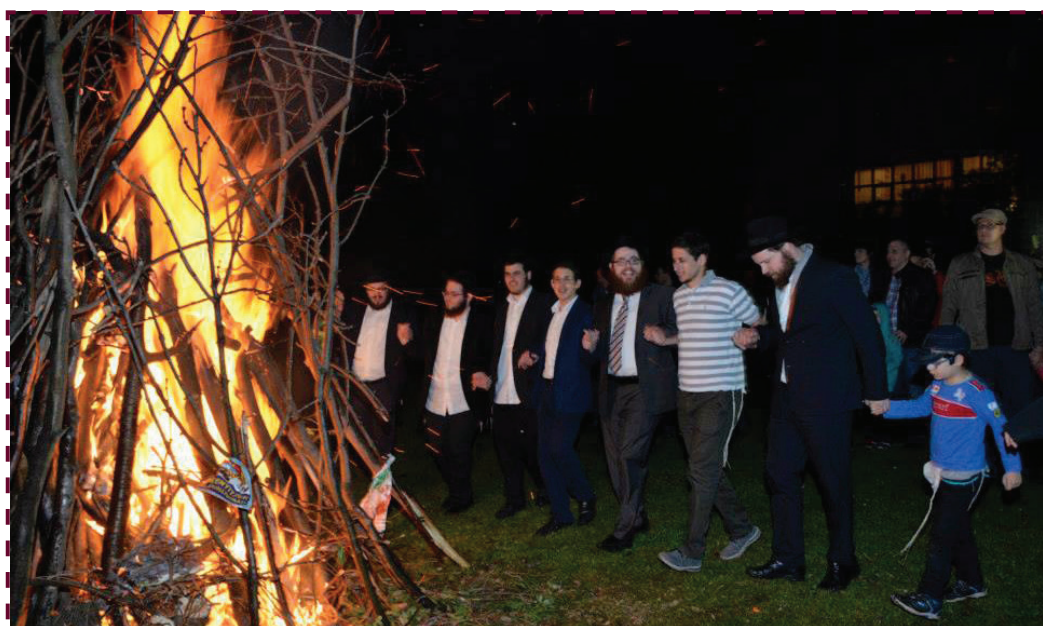
Haszid tanítások a Rebbétől
Sorozatunkban egy-egy rövid tanítást adunk közre a lubavicsi Rebbe, Menáchem Mendel Schneerson *Hájom jom* (Napról napra) című könyvéből, melyekről Virtuális Bét Midrás programunkban Megyeri Jonatán tart előadást minden nap 20 órától.

Ijár 2.

A Rebbe Máhárás (a negyedik lubavicsi Rebbe) ezen a napon született 5593-ban (1833).

Amikor hét éves volt, egy napon apja, a *Cemách Cedek* (a harmadik Rebbe) tesztelte fia tudását. A Máhárás annyira jól teljesített a teszten, hogy a tanítója igencsak le volt nyűgözve.

Nem bírta megállni, és a következőt mondta a *Cemách Cedeknek*: „Nos, mit mond? Jól teljesített?” A *Cemách Cedek* azt válaszolta: „Nincs abban semmi meglepő, amikor a tiferet sebetiferet jól teljesít!” [utalás arra, hogy az omerszámlálás 49 napja alatt a kabbalisztikus tíz szféra hét isteni szférája hétszer ismétlődik. A hét szféra: *cheszed* (jószág), *gevurá* (szigor, erő), *tiferet* (szépség), *necách* (örökkévalóság, győzelem), *hod* (ragyogás), *jeszod* (alapzat), *málchut* (királyság). Az omerszámlálás első napja *cheszed sebeczeszed* (jószág a jószágban), a második napja *cheszed sebecgevurá* (jószág az erőben) és így tovább. Minden napnak megvan a legmeghatározóbb spirituális ereje. A Rebbe Máhárás születésnapján a tiferet sebetiferet, azaz a szépség a szépségben misztikus erők napja van. Apja, a *Cemách Cedek*, semmi meglepőt nem talált abban, hogy az ezen a napon született gyermek különleges intellektussal és spirituális energiával rendelkezik.]

Lág báomeri ünnepség a Duna partján

Hetiszakasz

A megtisztulási törvények

Első hetiszakaszunk – *Tázriá* (3Mózes 12-13.) – az emberek, valamint az edények és ruhák tisztasági és tisztulási törvényeit tárgyalja részletesen, kezdve a szülő nő tisztátalanságától, folytatva különböző leprás bőrbetegségekkel. A *cáráát*, ami egyfajta bőrbetegség, bőlcseink kapcsolatba hozták a rossz nyelvel, vagyis a pletykával, ami szintén gyorsan terjed és veszedelmet jelent az emberiségre.

Második szakaszunk – *Möcorá* (3Mózes 14-15.) – a lepra-szerű bőrbetegségek felisme-

résével és gyógyításával foglalkozik, ami a kohaniták feladata volt. Háromféle leprát különböztet meg az Írás: ami az ember testét, ruháit, illetve háza falait érinti. A beteget karanténba zárták, és a kohanita feladata volt megállapítani, elmúlt-e a bőrbetegség (*cáráát*), melynek különböző fajtáit e szakasz ismerteti. Bőlcseink felfogása szerint a *cáráát* olyan – szellemi eredetű – betegség, ami büntetesként sújtja az embert különböző vétkek (mint pletyka, kibeszélés, rágalom stb.) miatt.

Zsidó híradó

Politikusok is megemlékeztek a holokauszt emléknapon

A miniszterelnök Instagram-, a főpolgármester és az igazságügyi miniszter Facebook-oldalán tette közzé, hogy gyertyát gyújtott a holokauszt áldozatainak emlékére.

Orbán Viktor miniszterelnök a Sárga-gyertya kampány keretein belül a holokauszt egy magyar áldozatáért gyújtotta meg az emlékezés mécsesét, és „gyertyagyújtás a holokauszt elfeledett áldozataiért” megjegyzést fűzött a képhez.

Karácsony Gergely főpolgármester Facebookon közzétett, szintén a Sárga-gyertya kampányhoz kötődő bejegyzésében úgy fogalmazott: „Ma, Yom HaShoah alkalmából a holokauszt áldozataira gyertyagyújtással emlékezünk. A 20. század legrémesebb időszak 6

millió embertársunk életét vette el, a gyertya egy nevet, és vele egy életet szimbolizál.”

Varga Judit igazságügyi miniszter az áldozatok tiszteletére meggyújtott gyertya melletti Facebook-bejegyzésében úgy fogalmazott: „Én is részt vettem a Yellow Candle elnevezésű nemzetközi akcióban. A kezdeményezés azért jött létre, hogy megemlékezzünk a holokauszt elfeledett áldozatairól. Ezt a sárga gyertyát egy 1942-ben elhunyt 9 éves kislány emlékére gyújtottam.”

Születés és újjászületés

Hetiszakaszunk eleje a várandós nőre vonatkozó törvényeket tárgyalja, s ennek részeként taglalja a *brit milá* szertartását, mely által a fiúgyermek már élete kezdetén szent szövetségbe lép az Örökével. A Bőlcsek mondják, hogy a lányok már születésükkor olybá vétetnek mintha – spirituális értelemben – átestek volna a körülmétkedésen, ennek értelmében pedig a zsidó hagyomány szerint valamilyen különleges, Istennel kötött szövetségben kezdjük meg életünket.

A születés egy különleges, spirituális értelemben kiemelt pillanat, s ezen emelkedettségen jelen tóraszakaszunkban is tükröződik. A Tázriá-Möcorá hetiszakaszát rendszerint niszán hónap közepén olvassuk, mely pedig Peszáchhoz s az egyiptomi kivonulással fonódik egybe, népünk tulajdonképpen születésével.

Számos későbbi tórai tanítás mondja, hogy a jelenlegi spirituális gálut is olyan, mint a várandósság. A még meg nem született gyermek anyja méhében magzatként ugyan már formát nyert, mégsem él teljes, föl-

di életet. Jelen száműzetésünk is ilyen: ahogy a magzatnak már van szeme és füle, de még nem lát és nem hall, úgy a száműzetés korlátai miatt mi sem vagyunk képesek spirituális energiáinkat azok teljes potenciáljában felszabadítani. Bár megcselekedjük a micvákat, mindeközben még képtelenek vagyunk átérezni azok valódi értékét és jelentőségét, mivel a megváltás felé pásztazó szemeink a gálut sötétségében még csak homályos foltokat látnak, s a Messiás kopogását hallani vágyó füleink pedig legjobb esetben is csupán tompa neszt érzékelnek a távolból. De nem csüggedünk.

Ahogy a várandóssága vége felé járó anya várja gyermeke megszületését, úgy várjuk mi is a zsidó nép és a világ végső, teljes újjászületését, amit a Messiás fog hírül hozni. Az addig vezető út pedig a parancsolatok megcselekvésével, tóratanulással és talán mindennél fontosabban, az egymás iránti szeretettel van kiköveve.

*Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Tali Loewenthal rabbi
írása nyomán.*

Imaidők a következő hétre (április 18–25.)

AZ ISTENTISZTELETEKEN MASZK VISELÉSE KÖTELEZŐ!

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Szombat:

9.15 Reggeli ima, majd süteményes Kidus;
19.05 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima,

19.30 Délutáni ima a Keren Orban

Péntek:

18.30 **Kérdések és dilemmák a hetiszakaszban**

(Szabó György Menáchem előadása);

19.30 *Minchá* délutáni ima;

Kábálát Sábát, majd süteményes Kidus;

20.30 **Midrási történetek a hetiszakaszhoz**

(Oberlander Báruch rabbi előadása)

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Szombat:

10.00 Reggeli ima,
majd Kidus

Hétfő-péntek

(munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

7.30 Napi Talmud

Péntek: 18.30 Tanulás

19.00 *Kábálát Sábát*,

majd Kidus

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Szombat:

9.15 Reggeli tanulás
(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima

Péntek:

17.30 Szombatfogadás

Cháj Galéria

(Szentendre, Pátriárka u. 6.)

Szombat:

9.30 Reggeli tanulás
(zsidó misztika)

10.00 Reggeli ima,

majd Kidus

Péntek:

18.30 *Kábálát Sábát*,

majd Kidus

Velem és a Rebbével történt

„Nem követek egyetlen rebbét sem!”

1974-ben, amikor a Michigani Egyetemen tanultam, egy nap megszólított egy fekete kalapos, szakállas férfi. „Elnézést, ön zsidó?” – tette fel a kérdést. Amikor közöltem, hogy eltalálta, meghívott egy jom kipuri istentiszteletre.

A rabbit Aharon Goldsteinnek hívták, ő volt az Ann Arborban működő Chábád-központ vezetője. Éveken át jártam hozzá Tórát tanulni, s eközben egyre közelebb kerültem a valláshoz. Abban azonban még nem voltam bizonyos, hogy teljesen vallásos életet akarok-e élni. Emellett még azt sem döntöttem el, hogy tudományos vagy üzleti pályát választok-e. A pszichológia és a főzés között tanakodtam, mert ez utóbbi volt az igazi szenvedélyem.

Elhatároztam, hogy levelet írok a Rebbének, és felteszem az életemmel kapcsolatos legfontosabb kérdéseimet. A válasza így kezdődött: „Adja Isten, hogy szíve vágyainak beteljesítéséből jó dolgok fakadjanak”. Ezt úgy értelmeztem, hogy akkor hozok helyes döntést, ha az érzelmeimre hallgatok. A Rebbe egy talmudi idézettel is erre buzdított: „Keress és találni fogsz”, azaz a sikerhez erőfeszítéseket kell tenni, de már kis erőfeszítéssel is nagy eredményeket lehet elérni.

A Rebbe a maga utánozhatatlan módján képes volt rávezetni, hogy arra koncentráljak, ami valóban érdekel. Abban az időben a főzésen keresztül tudtam a legjobban kifejezni magam, ezért alapítottam egy kóser éttermet az Ann Arbor-i Chábád-központban, mely a Jákob Asztala nevet viselte.

Azt is megírtam a Rebbének, hogy ha egyszer úgy döntök, hogy a vallásos élet útjára lépek, akkor az őseim hagyományát

értheti meg a Tóra azon területeit, melyeket még nem sajátított el a legmagasabb szinten. Ez a rebbe feladata, aki egy olyan ta-

Herschel Lazaroff a „Kreativitás és az Emberben Rejlő Képességek Fejlesztése Központ” igazgatója Monseyban. Gyógyulást elősegítő módszere a Tóra, a kabbala és a hászidizmus tanításain nyugszik. Az interjú 2018 júliusában készült.

szeretném folytatni, akik nem voltak hászidok. „Nem követek egyetlen rebbét sem. Ahhoz a zsidósághoz vagyok hű, amelyben felnőttem” – írtam a levélben. A Rebbe erre egy briliáns választ küldött, melyben megvilágította, hogy mi is egy rebbe feladata.

„Természetesen Öntől is az várható el, mint minden más zsidótól. Ez pedig az élet Tórája szerinti életmód és viselkedés. Ez a zsidóság lényege. Azonban, mivel a Tórát úgy írják le, mint ami ’hosszabb, mint a Föld és szélesebb, mint a tenger’, egyértelmű, hogy legyen valakinek bármilyen nagy tudása is a Tóra és a parancsolatok terén, legyen akár mekkora műveltsége is, nem zárkozhat el azoktól, akik segítségével jobb és mélyebb módon

nító és oktató, aki a saját tóratanulása során a tudás egy magasabb fokát szerezte meg”.

Megmutattam a levelet egy barátomnak, Zeév Gopin rabbinak, aki a Baltimore-ban működő John Hopkins Egyetemen vezette a Chábád-központot. Ő a következőt mondta: „Herschel, felfogad, hogy a Rebbe tulajdonképpen arra kért meg ebben a levélben, hogy legyél a hászidja?” Én nem gondoltam erre, de miután megértettem, egyértelmű volt, hogy pozitív választ kell adnom erre.

A Rebbe segített világosan látni a dolgokat, mert ez egy rebbe feladata. Azt is tanácsolta, hogy tanuljak Talmudot, mert a menyasszonyom egy kohén lánya, aki megérdemli, hogy egy Tórában jártas ember legyen a

férje. „Mivel egy kohén lányáról van szó, legalább egy traktátust sajátítson el alaposan. Lehet akár angolul is, és az sem baj, ha egy rövid traktátusról van szó, mint például a Kálá” – írta.

Ekkor azt tudakoltam tőle, hogy az egész napos jesivabeli tanulást válasszam-e vagy kezdjek el dolgozni. Azt írta, hogy álljak munkába, de mellette tanuljak rendszeresen. Ez jótékony hatást gyakorol majd a megélhetésemre is, és később, amikor több időm lesz, tanulhatok több Tórát. Attól kezdve a mai napig szigorúan tartom magam ehhez a tanácsához.

Éveken át egy catering vállalkozást vezettem, mely az egészséges ételekre specializálódott, majd visszatértem a másik területre, amely érdekelt, a pszichológiához. A New York-i állami börtönökben indítottam el egy „Egészséges Stratégiák a Sikeres Élethez” című programot, melynek alapját a hászid tanítások adták. A Rebbe az áldását adta és ezzel kezdetét is vette a karrierem. Bár annak idején kijelentettem, hogy „nem követek egyetlen rebbét sem”, később nemcsak, hogy hászid lettem, de az egész életemet a Rebbe bölcsességére alapoztam. És ezt egy pillanatig sem bántam meg.

Herschel Lazaroff

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

EMIH

19:00

Oberlander Báruich

Vasárnap: Egy magyar zsidó kitérő, akiről törvény született a *Sulchan aruch*ban
Hétfő: Zohár, a Ragyogás Könyve, a zsidó misztika alapműve (40)
Kedd: Hászid történetek és mesék (51)
Szerda: Kérdezd a rabbit! (52)
Csütörtök: Hetiszakasza a kabbala tükrében: Peszách séné: visszatérni az időt?

20:00

Megyeri Jonatán

Hájom Jom
Minden napra egy hászid gondolat

21:00

Faith Aser

Kedd: Zsidó misztika
Csütörtök: Zsidó vallásjog

A zsidó.com Facebook-oldalán élőben

Facebook Tanház

VIRTUÁLIS BÉT MIDRÁS

11 Shares 1.7K Views

Kóser konyha

Szezámagos
bárchesz

tojásmentes

1 kg liszt

1 ek. só

5 ek. cukor

4 ek. szárazlesztő (vagy egy csomag – 50 g – friss élesztő)

½ pohár étolaj

2 pohár langyos víz

3 ek. szezámag

Az élesztőt egy pohár vízben, egy kanál cukorral simára keverjük. A lisztet tálba szitáljuk, hozzáadjuk a sót, négy evőkanál cukrot és a szezámagot. Amikor az élesztős keverék tetején buborékok jelennek meg, azt is a száraz hozzávalókhoz adjuk, majd beleöntjük az olajat és a maradék vizet, kissé összekeverjük, és 10-15 percig pihentetjük. Összegyúrjuk, megdagasztjuk és kiolajozott tálban, kb. két óra alatt duplájára kelesztjük.

Ezután megformázzuk a bárcheszeket. Újabb 15-20 pernyi kelesztés után kevés vízzel megnedvesítjük a kalácsok tetejét, vagy – ha pirosabbra szeretnénk sütni – felvert tojással megkenjük, szezámaggal alaposan megszórjuk (elhagyható), és 180 fokra előmelegített sütőben megsütjük. A kisebb bárcheszek 20, a nagyobbak 30 perc alatt sülnék szép pirosra. Rácson hagyjuk kihűlni, utána tegyük dobozba a szombati étkezés megkezdéséig.

Kérdezd a rabbit!

Tiszteld apádat és anyádat:
amikor a tegeződés a tisztelet jele

Az egyik dolog, amit meg kellett tanulnom, miután Magyarországra költöztem, az a magázódás és tegeződés szabályrendszere volt. Kit hogyan kell szólítani, ki kitől kér engedélyt a tegeződésre és hasonlók, ez ugyanis az angol nyelvben nem létezik. A jiddisben ugyan megvannak ezek a formák, de ott egyértelműen csak egy idősebb, tiszteletre méltó embert vagy egy híres rabbit illet meg a magázás (lásd Turé záháv a SÁ JD-hoz 242:14. végén).

A tegeződés és magázódás kapcsán Schreiber-Szofer Mózes (1762–1839) pozsonyi rabbi mesterét, Nátán Adler (1741–1800) frankfurti rabbit idézte (Torát Mose, Toldot, Kim ná bekezdése; Likuté Chávér ben Chájim 1. kötet 8a.; Zichronot umszorot 218–219. oldal 303. láb.), akinek az volt a véleménye, hogy a zsidóknál a szülőket és a testvéreket tegezni illik. „Ez ugyanis azt mutatja meg, mennyire közel állnak egymáshoz szeretettel a gondolkodásukban, vallási viselkedésükben.” Érdekes, hogy erre a Bibliában talált egyértelmű utalást. Amikor Jáákov bemegy apjához, hogy elnyerje áldását, így szól: „Kelj fel, kérlek” (1Mózes 27:19.), amiről úgy véli: „ez pedig az a régről elfogadott mód, ahogy a zsidók beszélnek a szüleikkel.” Ezzel szemben Ézsau úgy szól az apjához ugyanebben a helyzetben: „Kelljen fel atyám és egyen fiának vadjából” (uo. 31.). „Így pedig a nem-zsidók beszélnek a szüleikkel.”

Hasonlóképpen Istenhez is tegeződve szólunk, amikor az áldást mondjuk: „Áldott vagy Te, Örökkévaló...”. Azért vagyunk vele is tegező viszonyban, mert közel érezzük magunkat hozzá – írja Adler rabbid idézve.

Jechiél Mechl Epstein rabbi (1829–1908) hasonlóképpen

Harry McCormick: Liberow rabbi családja

ír *Áruch hásulchán* című kommentárjában a *Sulchán áruch*hoz (Jore déá 242:38.), és hozzáteszi, hogy „ez az elfogadott szokás minden országban.”

...de nem szabad őket
a nevükön neveznie

Másrészről azonban az áll a *Sulchán áruch*ban (JD 240:2.), hogy amikor a Tóra előírja (20:12.), hogy „Tiszteld atyádat és anyádat”, az azt is jelenti, hogy nem szabad őket a nevükön neveznie, akár a jelenlétükben, akár, ha csak beszél róluk. Úgy kell említeni őket, apa, anya, apu, anyu stb.

Ha mégis meg kell mondania valamiért az embernek valamelyik szülője nevét, pl. mert megkérdezik, hogy kinek a gyereke, akkor valami titulust kell hozzá mondani, pl. Reb Mojse vagy Szará asszony fia vagyok (*Pitché tsuvá* uo. 2., de lásd *Pszákim utsuvot* uo. 11.).

Ugyanígy a nagyszülőket se nevezzük néven (SÁ uo. 24. RómÁ), ezért a zsidó családokban nincs Ági mama vagy Mózes papa.

Gyakorlati kérdés ennek kapcsán, hogy ha valaki *gábe* a zsinagógában és az apját szeretné a Tórához fölhívni, akkor hogy tegye ezt meg. Írva van, hogy mivel az askenázi szokás az, hogy mindenkit a saját és az apja héber nevével hívnak föl a Tórához (SÁ OC 139:2. RómÁ), az embernek a tulajdon édesapját is így kell fölhívnia, csak tegyen hozzá valamilyen titulust (*Pszákim utsuvot* uo.). A Chábádban azonban az az elterjedt szokás, hogy az ember úgy hívja föl az apját, pl. hogy „*ávi mori* – apám tanítóm” (lásd *Nötivim biszdé háslichut* 2. kötet 71. oldal).

Ezt a fajta tiszteletet az embernek a haláluk után is meg kell adnia a szüleinek (Turé záháv uo. 242:4. végén).

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Cseh Viktor, Dénes Anna,
Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604